

T.C.

STANBUL

8. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2014/2120

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

STEYEN (DAVACI): TÜRK YE SEYAHAT ACENTALARI B RL (TÜRSAB)

VEKİL : AV. BLSAY SARPER ARSLAN

Bestekar Saadettin Kaynak Sok.Anılar Apt.No.15/18 Altunizade Üsküdar/ STANBUL

KARŞI TARAF (DAVALI): STANBUL BÜYÜK EHIR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

VEKİL : AV. NURTEN İKİK

stanbul Büyük ehir Belediyesi Hukuk Müaviri i Belediye Sarayı Sarayhane / STANBUL

STEMİN ÖZET : stanbul li'nde faaliyet gösteren lüks otomobil ile yolcu taşımacılığını düzenleyen 27.08.2014 gün ve 2014/8-8 sayılı UKOME kararının; 5216 sayılı Kanunun 7/f ve p bendi uyarınca davalı idarenin toplu taşıma hizmetlerine ilişkin düzenleme yapılabileceği, Büyük ehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezi Yönetmeliğinin 18.maddesi uyarınca UKOME'nin trafik ve toplu taşımaya ilişkin karar alabileceği, dava konusu işlemin tebliğ edilmediği, Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin A1 yetki belgesi hakkında getirdiği hükümlere farklı bir düzenleme getirilemeyeceği, anılan yönetmelikte 4 özmal otomobil yeterli iken dava konusu işlem ile 25 adet özmal otomobil artırılması hukuka aykırı oldu u, araçlara getirilen yatacının Yönetmelikte yer almadığı, işletme sermayesinin Yönetmelikte öngörülen sınırın çok üstünde belirlendiği, araçların segmentine ilişkin sınırlandırmanın dayanaksız oldu u, UKOME kararı ile artları sağlayan 2-3 firmanın olacağı ve bu durumun tekelleşmeye yol açacağı, tekelleşmenin kamu yararına aykırı oldu u iddialarıyla iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

SAVUNMA ÖZET : Davaya konu edilen UKOME kararıyla davacının menfaati etkilenmediğinden öncelikle davanın usule ilişkin olarak ehliyet yönünden reddi gerektiği, esasa ilişkin olarak; 5216 sayılı Kanunun 7/f maddesi, Büyük ehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezi Yönetmeliğinin 18.maddesi uyarınca ticari yolcu taşımacılığı yapacak araçların çalıştırılması ve artlarını belirleme, ruhsat ve izin belgesi verme yetkisinin UKOME'ye ait oldu u, stanbul'un finans, iş odaklı cazibe merkezi olmasından dolayı farklı ulaşım ihtiyacının ortaya çıktığı, bu yüzden dava konusu kararın alındığı, bu alanda dava konusu karardan önce belirsizlik ve düzensizlik oldu u, 5216 sayılı Kanunun öncelikli olarak uygulanması gerektiği, 4925 sayılı Kanuna göre verilen A1 yetki belgesinin ehirlenmesi taşımacılıkla ilgili oldu u, UKOME kararının ise belediye sınırları içinde yapılacak ticari otomobil taşımacılığına ilişkin oldu u, düzenlemenin mevzuata uygun oldu u ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

/

T.C.

STANBUL

8. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2014/2120

Karar veren İstanbul 8. Daire Mahkemesi'nin işin gereği görülmüştür:

Dava, İstanbul ilinde faaliyet gösteren lüks otomobil ile yolcu taşımacılığını düzenleyen 27.08.2014 gün ve 2014/8-8 sayılı UKOME kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları başlıklı 7.maddesinde "Büyük şehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:...

f) Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini planlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

p) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyük şehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek." hükmü, aynı Kanunun ulaşım hizmetleri başlıklı 9. maddesinde "(Devlet ve diğer birinci fıkra: 12/11/2012-6360/8 md.) Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyük şehir belediye başkanları ya da görevlendirdiği kişilerin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile, Türkiye Trafik ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılımıyla Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur. İlçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Ulaşım Koordinasyon Merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlenmeyen ulaşım sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ihtisas meslek odalarının temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Bu Kanun ile büyük şehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini planlama, koordinasyon ve güzergâh belirlenmesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyük şehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır.

Koordinasyon merkezinin çalışması esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Büyük şehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz." hükmü yer almıştır.

4925 sayılı Karayolu Taşımacılığı Kanununun kapsam başlıklı 2.maddesinde "Bu Kanun kamuya

T.C.

STANBUL

8. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2014/2120

açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacıları, taşıma acentelerini, taşıma işleri komisyoncularını, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerini, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanılan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıları ve benzerlerini kapsar...

İ sınırları içerisindeki taşımalar ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımaların düzenlenmesi il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklere, belediye sınırları içerisindeki şehir içi taşımalar belediyelere bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esasları dahilinde bırakılabilir." hükmü, genel kural başlıklı 4.maddesinde "Taşımalar; ekonomik, seri, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en az ve kamu yararını gözeterek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirilir." hükmü yer almıştır.

Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin yetki belgesi alma zorunluluğu başlıklı 5.maddesinde "(1) Bu Yönetmelik kapsamına giren taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu, taşıma işleri organizatörlüğü, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, dağıtım işletmeciliği, terminal işletmeciliği ve benzeri faaliyetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yapacakları faaliyetlere uygun olan yetki belgesini/belgelerini Bakanlıktan almaları zorunludur." kuralı, yetki belgesi türleri başlıklı 6.maddesinde "(1) (Değişik:RG-23/10/2012-28450) A türü yetki belgesi: Ticari amaçla otomobile yurtiçi veya uluslararası yolcu taşımacılığı yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir. Taşımanın ekline göre aşağıdaki türlere ayrılır:a) A1 Yetki Belgesi: Yurtiçi tarifersiz yolcu taşımacılığı yapacaklara,..." kuralı, taşımacılık faaliyetlerinde genel kural başlıklı 7.maddesinde "(1) Taşımacılık faaliyetleri; ekonomik, seri, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en aza indirilecek, fert, toplum ve çevre sağlığı ile bunların güvenliğini olumsuz yönde etkilemeyecek ve kamu yararını gözeterek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirilir." kuralı, mevzuata uygun taşımacılık faaliyeti yapılması ve yasaklar başlıklı 8.maddesinde "(1) Karayolu taşımacılık faaliyetlerinin ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşma ve sözleşmelere, Kanuna, bu Yönetmeliğe ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi esastır. Buna göre:...

h) (Ek:RG-23/10/2012-28450) A1 yetki belgesiyle yapılan taşımalarda; yolculuğun başlangıç (kalkış noktası) veya bitişi (varış noktası) yerinin yetki belgesi sahibinin merkezi adresinin bulunduğu il olması şarttır." kuralı, aynı yönetmeliğin sınırlamalar, kısıtlamalar ve geçici düzenlemeler başlıklı 10.maddesinde "(1) Bu Yönetmelik kapsamında faaliyette bulunanların sayısı, yolcu ve eşya taşıma kapasiteleri ile bu husustaki potansiyel, yetki belgelerinde kayıtlı taşıtların durumu, haksız rekabetin önlenmesi, kamu yararının gözetilmesi, atıl kapasite kullanımının ve kaynak israfının önlenmesi, güvenlik veya benzeri nedenlerle Bakanlık, yetki belgelerinin verilmesi ve/veya sayısında, taşıt sayıları ve/veya kapasitelerinde, taşıma hatlarında veya güzergahlarında sınırlamalar, kısıtlamalar ve/veya belirli bir süreyle sınırlı geçici düzenlemeler yapılabilir." kuralı, yetki belgesi almanın veya yenilemenin özel şartları başlıklı 13.maddesinde "(Değişik:RG-23/10/2012-28450) A türü yetki belgeleri için;

a) A1 yetki belgesi için başvuruların, ticari olarak kayıt ve tescil edilmiş en az 4 adet özmal otomobil ile 20.000 Türk Lirası sermaye veya işletme sermayesine sahip olmaları şarttır." kuralı, aynı yönetmeliğin taşıtların yapı ve diğer şartları başlıklı 24. Maddesinde "(1) Bu Yönetmelik

T.C.

STANBUL

8. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2014/2120

kapsamındaki ta ımlarda kullanılacak ta ıtların a a ıdaki artlara uygun olması gerekir. Buna göre;a) Yolcu ta ımlarında;

1) A1 ve A2 yetki belgesi eki ta ıt belgelerine 8 ya ından büyük olmayan ticari otomobiller kaydedilir. " kuralı yer almı tır.

Büyük ehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeli inin ula ım koordinasyon merkezinin görev ve yetkileri ba lıklı 18.maddesinde "(1) UKOME, büyük ehir içindeki kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde her türlü ta ımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sa lamak üzere; ula ım, trafik ve toplu ta ıma konularında üst düzeyde yönlendirici karar alma, uygulama, uygulatma ve ilgili mevzuattaki usulüne göre gereken tesisleri kurma, kurdurma ve i letme hak ve yetkilerine haizdir. Bu amaçla;...

ç) Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde i letilen her türlü servis ve toplu ta ıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmu ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel ki iler ile resmi ve özel kurum ve kurulu lara ait otopark olmaya müsait bo alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü ahıslara i letilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki di er park yerlerinde (De i ik ibare:RG-25/4/2014-28982) engelliler için i aretlerle belirlenmi bölümler ayrılmasını sa lamakla,

d) **Karayolu ta ımacılı ına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere**, trafik düzeni ve güvenli i yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalı tırılacak yolcu ve yük ta ıtları ile motorsuz ta ıtların çalı ma ekil ve artları ile bu ta ıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalı tırılabilce i yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalı ma ruhsatı vermekle,....görevli ve yetkilidir." kuralı yer almı tır.

Dava dosyasının incelenmesinden, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun ek 2.maddesine 31.05.2012 tarih ve 6321 sayılı Kanun ile eklenen 3.fıkra ile ilgili belediyeden izin alınmaksızın belediye sınırları dahilinde ticari amaçla yolcu ta ımacılı ı yapılamayaca ının kurala ba landı ından bahisle stanbul li'nde faaliyet gösteren lüks otomobil ile yolcu ta ımacılı ı sektörünün kapsamı, sınırları ve izinlerinin belirlenmesi amacıyla çalı malara ba lanıldı ı, bu minvalde davaya konu edilen UKOME kararının alınması üzerine bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Uyu mazlı a konu edilen UKOME kararı ile Karayolu Ta ıma Yönetmeli inde A1 yetki belgesi için 4 adet özmal otomobil yeterli iken kararla bunun 25 adete çıkarılması, Yönetmelikte sermayesinin 20.000 TL olarak belirlenmesine ra men kararla 1.000.000 TL'ye çıkarılması, Yönetmelikte 8 ya a kadar araçların kullanılmasına imkan verilmesine ra men kararla sadece 1 ya a kadar araçların kullanılmasına karar verilmesi, yine kullanılacak araçların marka ve modellerinin tek tek düzenlenmesinin Karayolu Ta ıma Kanunu ve Yönetmeli ine aykırı oldu u iddialarıyla iptali istenilmektedir.

Davaya konu edilen UKOME kararı "Lüks Otomobil ile Yolcu Ta ımacılı ı"na dair

T.C.

STANBUL

8. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2014/2120

düzenlemeler içermekle birlikte, bu karardan evvel alınan "Lüks ve Filo Otomobil ile Yolcu Taımacılı ı"nı düzenleyen 23.11.2012 gün ve 2012/10-13 sayılı UKOME kararına kar ı yine davacı tarafından açılan davada stanbul 6. dare Mahkemesi'nin E:2013/285, K:2014/366 sayılı kararıyla "Karayolu Taıma Yönetmeli inin A1 yetki belgesine ili kin olarak 4 özmal otomobil yeterli iken dava konusu i lem ile 40 adet özmal otomobil artı getirildi i, yönetmelikte öngörülen ya artının bu alanda faaliyet gösterecek ki ilerinin aleyhine olacak ekilde a ırla tırıldı ı,....., düzenleme ile getirilen artları sa layacak gerçek ve tüzel ki ilerinin sayısının çok az olmasından dolayı serbest rekabet ortamının sa lanamayaca ı, dolayısıyla kamu yararına aykırı bir durumun ortaya çıkaca ı, bu durumda, serbest rekabet ortamını bozacak ekilde kamu yararına aykırı yapılan dava konusu düzenlemede hukuka uyarlık bulunmadı ı" gerekçeleriyle iptaline karar verildi i, söz konusu karar üzerine yeniden bir düzenleme yapıldı ı ve yargı kararıyla hukuka aykırı görülen hususlarda aynı yönde düzenlemeler yapmak suretiyle dava konusu UKOME kararının alındı ı görülmektedir.

5216 sayılı Büyük ehir Belediyesi Kanununun 7.maddesinde yer alan "*Büyük ehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.*" hükmü, Karayolu Taıma Yönetmeli inin 8/1.maddesinde yer alan "Karayolu taımacılık faaliyetlerinin ikili ve çok taraflı uluslararası anla ma ve sözleşmele, Kanuna, bu Yönetmeli e ve ilgili di er mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi esastır." kuralı ile Büyük ehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeli inin 24/d maddesinde yer alan "**Karayolu taımacılı ına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere**" kuralı birlikte de erlendirildi inde, Karayolu Taıma Kanunu ve Yönetmeli i ile ehiriçi taımacılık faaliyeti için gerekli artların belirlendi i, karayolu taımacılı ına ait faaliyetin bu Kanun ve Yönetmeli e uygun olarak yürütülmesinin esas oldu u, ba ka bir anlatımla bu konuda uygulanacak temel mevzuatın Karayolu Taıma Kanunu ve Yönetmeli i oldu u, nitekim Büyük ehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeli inin 24/dmaddesinde de bunu do rular nitelikte düzenlemeye yer verildi i anla ılmaktadır.

Öte yandan, paket tur kapsamında hizmet sunan davacı birlik üyelerinin bu paket içerisinde transfer hizmetini de sunuyor olmaları, dava konusu UKOME kararıyla söz konusu transfer hizmetinin de düzenlemeye dahil edilmesi ya da alınan kararların do al sonucu olarak bu hizmetlerinin olumsuz etkilenmesi nedeniyle davacı tarafın i bu davayı açmakta güncel menfaati bulundu u anla ılmakla, aksi yöndeki davalı idare savunması yerinde görülmemi tir.

Bu durumda, Karayolu Taıma Kanunu ve Yönetmeli i ile A1 yetki belgesi kapsamında yapılabilecek olan taıma faaliyetine ili kin sınırlamaların yine anılan Kanun ve Yönetmelikle belirlenmesine ra men bahsi geçen taımacılık hakkında karar alma yetkisi bulunmayan UKOME tarafından alınan kararla Kanun ve Yönetmelikte belirtilen artların daha da a ırla tırıldı ı, özellikle taımacılıkta kullanılacak araçların marka ve modellerinin tek tek belirlenmesinin rekabeti engelleyici çok a ır nitelikte bir düzenleme oldu u, artları sa layacak gerçek ve tüzel ki ilerinin sayısının çok az olmasından dolayı serbest rekabet ortamının sa lanamayaca ı, dolayısıyla söz konusu düzenlemenin mevzuata ve kamu yararına aykırı oldu u anla ılmakla, dava konusu UKOME kararında hukuka

T.C.

STANBUL

8. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2014/2120

uyarlık bulunmadı ı sonucuna varılmı tır.

Di er taraftan, karayollarında yapılacak olan yolcu ta ımacılı ına ili kin düzenlemelere, türleri itibariyle Karayolu Ta ıma Kanunu ve Yönetmeli inde yer verildi i gibi bu faaliyetler için alınması gerekli izin belgeleri ve bu faaliyetleri yürüteceklerde aranacak artlar detaylarıyla birlikte düzenlenmi olup, yine anılan Kanun kapsamında yer verilen ehiriçi yolcu ta ımacılı ının, stanbul li'nde lüks otomobillerle yapılabilmesi ekinde idarece kapsamı belirlenen bu nitelikteki yolcu ta ımacılı ının Karayolu Ta ıma Kanunu ve Yönetmeli inden ayrıksı bir ekinde sadece belediyelere verilen "her türlü ta ımacılık" konusunda düzenleme yapma görevi kapsamında de erlendirilemeyece i, aksi halde stanbul li'ne özgü yeni bir karayolu ta ıma faaliyetinin Kanun ve Yönetmeli e dayanmadan düzenlenmesine imkan verilmesi gibi bir uygulamanıortaya çıkaca ı, ancak bu uygulama ve düzenlemenin de Karayolu Ta ıma Kanunu ve Yönetmeli inin kapsamı ve amacıyla ba da mayaca ı açıktır.

Davaya konu i lemin uygulanması halinde, davacı birlik üyelerinin transfer hizmetlerini kısıtlaması ve paket tur kapsamında sundukları ticari faaliyetlerini önemli ölçüde sekteye u rataca ından, yürütmeyi durdurma kararı verilebilmesi için Kanun'da aranan "uygulanması halinde telafisi güç ve imkansız zararlar do urması" artının i bu davada gerçekte ti inin kabulü gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılı ı açık olan dava konusu i lemin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar do abilece inden 2577 sayılı Kanunun 27.maddesi uyarınca teminat alınmaksızın yürütülmesinin durdurulmasına, kararın tebli inden itibaren 7 gün içerisinde Bölge dare Mahkemesi'ne itiraz yolu açık olmak üzere 20/01/2015 tarihinde oybirli iyle karar verildi.

BA KAN VEK L
ABDULLAH AYDO DU
165669

Üye
TAMER NC
165670

Üye
SERKAN MANGAL
107203